

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Lovavdelingen

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Deres ref.
14/2953-

Vår ref.
15/7560 EO ATV/MSM/bj

Dato
20.12.2016

Markaloven – landbrukstiltak

1. INNLEDNING

Vi viser til brev 6. november 2015 og senere kommunikasjon i saken, inkludert møte med Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet om saken 15. desember 2016. Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet har i brevet bedt om Lovavdelingens syn på «om landbrukstiltak er omfattet av markaloven», og eventuelt «hvilken saksbehandling markaloven da krever». Vi konsentrerer oss om det første spørsmålet. Når det gjelder det andre spørsmålet, nøyer vi oss med å nevne at det ikke synes å være uenighet om hovedtrekkene i hvilken saksbehandling som kreves dersom landbrukstiltakene er omfattet av markaloven, og at eventuelle detaljspørsmål som måtte oppstå, best lar seg belyse i forbindelse med behandling av konkrete klagesaker mv.

Sakens kjernesporsmål blir dermed om landbrukstiltak er underlagt krav om søknad og tillatelse etter markaloven § 14. Paragrafen lyder:

«§ 14 *Søknad om tiltak*

Tiltak omfattet av loven kan bare settes i verk dersom det er gitt tillatelse av myndigheten etter loven. Tillatelse kan bare gis dersom fordelene ved tiltaket må anses større enn de skader og ulemper tiltaket vil medføre for friluftslivet, naturmiljøet eller de allmenne interesser for øvrig.

For søknader som går inn under § 7 skal søknadsbehandlingen begrenses til å kontrollere at tiltaket er i samsvar med de vilkår som framgår av § 7.»

Vi nevner allerede her at bestemmelsen, som vi kommer til, må ses i sammenheng med § 5, som lyder:

«§ 5 Forbud mot bygge- og anleggstiltak

Bygge- og anleggstiltak er forbudt i Marka. Med bygge- og anleggstiltak menes tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven § 1-6, for eksempel oppføring, riving, endring, herunder fasadeendringer, endret bruk og andre tiltak knyttet til bygninger, konstruksjoner og anlegg, samt terrenginngrep og opprettelse og endring av eiendom.

Forbudet i første ledd omfatter ikke landbrukstiltak og tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven § 1-3 annet ledd eller som inngår i vedtak etter § 6-4 tredje ledd i samme lov.»

2. KORT OM LOVENS FORHISTORIE

Utkast til ny markalov ble sendt på høring 25. juni 2007. I § 4 var det gitt et forbud mot bygge- og anleggstiltak som var i strid med arealformålet landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF, senere endret til landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift (LNFR)). Etter dette forslaget var landbrukstiltak således ikke forbudt. Utkastet § 4 første ledd lød:

«§ 4 Forbud mot bygge- og anleggstiltak, planlegging mv.

Marka er landbruks-, natur- og friluftsområde i arealdelen til kommuneplan eller kommunedelplan, og bygge- og anleggstiltak og andre tiltak i strid med arealformålet er ikke tillatt, jf. plan- og bygningsloven § 20-6. Det kan ikke åpnes for spredt utbygging etter plan- og bygningsloven § 20-4 annet ledd bokstav c.

Rettsvirkningen etter første ledd omfatter ikke:

- a) tiltak som går inn under plan- og bygningsloven § 86 om hemmelige anlegg*
- b) områder vernet etter naturvernloven.»*

I Ot.prp. nr. 23 (2008-2009) Om lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (markaloven) ble forbudet mot bygge- og anleggstiltak i Marka endret. Lovforslaget § 5 lød:

«§ 5 Forbud mot bygge- og anleggstiltak

Bygge- og anleggstiltak er forbudt i Marka. Med bygge- og anleggstiltak menes tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven § 1-6, for eksempel oppføring, riving, endring, herunder fasadeendringer, endret bruk og andre tiltak knyttet til bygninger, konstruksjoner og anlegg, samt terrenginngrep og opprettelse og endring av eiendom.

Forbudet i første ledd omfatter ikke tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven § 1-3 annet ledd eller som inngår i vedtak etter § 6-4 tredje ledd i samme lov.»

Etter forslaget var dermed også landbrukstiltak omfattet av det generelle forbudet mot bygge- og anleggstiltak i Marka.

Under saksforberedelsen i Stortingets energi- og miljøkomité ble § 5 endret, slik at landbrukstiltak igjen ble unntatt fra forbudet mot bygge- og anleggstiltak i Marka, jf. Innst. O. nr. 58 (2008–2009). Komiteens innstilling på dette punktet ble vedtatt av Stortinget, jf. markaloven § 5. Det kreves dermed ikke dispensasjon etter markaloven § 15 for å iverksette landbrukstiltak i Marka. Spørsmålet er om iverksetting av landbrukstiltak i Marka likevel krever en alminnelig tillatelse etter markaloven § 14.

3. NÆRMERE OM PROBLEMSTILLINGEN

Det springende punkt er som nevnt om landbrukstiltak regnes som «[t]iltak omfattet av loven», jf. § 14 første ledd første punktum. Dette reiser igjen to underspørsmål: Hva forstås med «tiltak», og hvilke tiltak er «omfattet av loven»?

«Tiltak» er i seg selv et nokså ubestemt begrep som nyttes i vidt ulike sammenhenger. «Tiltak» må imidlertid *som utgangspunkt* forstås som en henvisning til den typen tiltak som er nevnt i § 5, det vil si «bygge- og anleggstiltak» slik disse er definert i § 5 første ledd annet punktum:

«Med bygge- og anleggstiltak menes tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven § 1-6, for eksempel oppføring, riving, endring, herunder fasadeendringer, endret bruk og andre tiltak knyttet til bygninger, konstruksjoner og anlegg, samt terrenginngrep og opprettelse og endring av eiendom.»

Den nærmere avgrensningen av hva som etter § 14 første ledd regnes som tiltak «omfattet av loven», kan imidlertid volde tvil. Det har vært argumentert med at rekkevidden av lovens bygge- og anleggsforbud også blir avgjørende for om det kreves søknad og tillatelse etter § 14. Konsekvensen av et slikt standpunkt ville være at landbrukstiltak, som i § 5 annet ledd er unntatt fra bygge- og anleggsforbudet i § 5 første ledd, ikke er underlagt noe krav om søknad og tillatelse etter § 14, verken etter første eller annet ledd.

Etter vårt syn er det ikke grunnlag for å anta at noe som ellers er omfattet av definisjonen av «bygge- og anleggstiltak» i § 5 første ledd annet punktum, faller utenfor loven utelukkende fordi det er unntatt fra lovens bygge- og anleggsforbud. Ordlyden i § 5 første ledd første punktum, med tilhørende unntak i annet ledd, gir ikke grunnlag for noen slik slutning. Det gir mening å stille krav om søknad og tillatelse også for tilfeller som faller utenfor lovens bygge- og anleggsforbud. Hensynet til en enhetlig forvaltning av Marka tilsier at også bygge- og anleggstiltak som er unntatt fra lovens byggeforbud, er omfattet av lovens ordning med søknad og tillatelse. Etter vårt syn kan loven sies å bygge på et utgangspunkt om at alle bygge- og anleggstiltak innenfor lovens geografiske virkeområde er omfattet av kravet om søknad og tillatelse etter § 14.

På den annen side er det ikke slik at tiltak som faller utenfor bygge- og anleggsforbudet, nødvendigvis må regnes som «tiltak omfattet av loven». Spørsmålet om tiltak av denne karakter helt faller utenfor loven, til tross for utgangspunktet, må avgjøres ut fra om det finnes konkrete holdepunkter for dette. Noe generelt krav om at lovens virkeområde ikke kan avgrenses utover hva som fremkommer klart av lovteksten og forarbeidene, kan etter vårt syn ikke oppstilles. For det første er det opplagt at rekkevidden av markaloven kan modifiseres av andre lover. For det andre kan kilder knyttet til loven modifisere et utgangspunkt om at også bygge- og anleggstiltak som er unntatt fra lovens bygge- og anleggsforbud, er «omfattet av loven».

Vi peker for ordens skyld på at det, ut fra en slik forståelse, ikke er gitt at alle typer landbrukstiltak kommer i samme stilling. Vi har likevel, slik kildematerialet er, ikke funnet grunn til å skille mellom ulike typer.

4. KONSEKVENSENE AV VALG AV TOLKINGSALTERNATIV

I det følgende vil vi kort peke på konsekvensene av valg av tolkingsalternativ med sikte på landbrukstiltakene.

Dersom tiltaket er *i overensstemmelse med plan* og § 14 gjelder, kan tillatelse gis etter en forenklet saksbehandling, i form av en kontroll av om tiltaket er i samsvar med planen, jf. § 14 andre ledd, jf. § 7 første ledd nr. 1. Vi bemerker at vi her ikke tar stilling til om det i plan også kan åpnes for andre tiltak enn dem som er nevnt i § 7 første ledd.

Dersom det ikke kreves søknad og tillatelse etter § 14 for landbrukstiltak, er tiltakene kun søknadspliktige så langt dette følger av andre lover. I utgangspunktet kreves tillatelse for alle landbrukstiltak etter plan- og bygningsloven, jf. plan- og bygningsloven § 20-1. Dersom landbrukstiltaket det søkes om etter plan- og bygningsloven er i overensstemmelse med loven og med plan, skal tillatelse gis. Det gjelder også flere unntak fra søknadsplikten. For eksempel er mindre frittliggende byggverk knyttet til drift av jordbruks-, skogbruks- og reindriftsområder og som er i samsvar med plan, ikke søknadspliktige, jf. plan- og bygningsloven § 20-5 første ledd bokstav c. Det samme gjelder landbruksveier som er godkjent etter forskrift 28. mai 2015 nr. 550 om planlegging og godkjenning av landbruksveier, jf. plan- og bygningsloven § 20-6, jf. byggesaksforskriften § 4-3 bokstav e.

Et krav om søknad og tillatelse etter markaloven § 14 medfører dermed ingen materiell begrensning på adgangen til å iverksette landbrukstiltak i Marka som er i samsvar med plan utover de krav plan- og bygningsloven allerede setter. Et krav om søknad og tillatelse etter § 14 vil imidlertid innebære at det må skje en særskilt vurdering etter markaloven for tiltaket, antagelig også i de tilfeller hvor tiltaket er unntatt fra søknadsplikten i plan- og bygningsloven.

Dersom det kreves tillatelse etter § 14 for landbrukstiltak, og tiltaket det søkes om *er i strid med en plan*, kan tillatelse kun gis etter en interesseavveining etter § 14 første ledd.

For landbrukstiltak som ikke er i samsvar med plan, vil et krav om søknad og tillatelse etter markaloven § 14 kunne ha større betydning. For det første avviker antagelig vurderingstemaet etter markaloven § 14 første ledd noe fra dispensasjonsvurderingen etter plan- og bygningsloven § 19-2. Slik vi har forstått det, er imidlertid det aller meste av arealet innenfor markalovens virkeområde avsatt til LNFR-formål i de någjeldende arealplanene, slik at denne forskjellen blir mindre praktisk viktig. Videre kan det tenkes å ha betydning, uavhengig av dette, at vurderingen skjer innenfor rammen av markaloven. Spørsmålet er imidlertid ikke nærmere belyst, og vi går ikke inn på dette.

5. FORMÅLSBESTEMMELSEN I MARKALOVEN § 1

Vi vil nå kommentere forholdet til formålsbestemmelsen i markaloven § 1.

Bestemmelsen lyder:

«§ 1 *Formål*

Formålet med loven er å fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelse og idrett. Loven skal sikre Markas grenser og bevare et rikt og variert landskap og natur- og kulturmiljø med kulturminner.

Det skal samtidig tas hensyn til bærekraftig bruk til andre formål.»

Det kan hevdes at å unnta landbrukstiltak fra kravet om søknad og tillatelse i lovens § 14, harmonerer dårlig med markalovens hovedformål i § 1 første ledd om at loven skal «fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelse og idrett». Til dette har vi følgende merknader: Loven understreker i § 1 annet ledd at det «samtidig [skal] tas hensyn til bærekraftig bruk til andre formål». I begrepet «andre formål» «inngår bestående næringsvirksomhet, først og fremst landbruk», jf. Ot.prp. nr. 23 (2008–2009) s. 37. Flertallet i Energi- og miljøkomiteen (alle unntatt Frp) understreket i Innst. O. nr. 58 (2008–2009) på side 4–5 at «jordbruket og skogbruket fortsatt vil være viktige for å bevare og utvikle Marka som et attraktivt og tilgjengelig friluftsområde». Et krav om søknad og tillatelse etter markaloven § 14 vil i praksis antakelig medføre få materielle begrensninger på adgangen til å gjennomføre landbrukstiltak i Marka. Avveiningen mellom hensynet til lovens hovedformål og hensynet til landbruket ble i hovedsak avgjort gjennom det valget Stortinget traff ved å unnta landbrukstiltak fra hovedregelen om forbud mot bygge- og anleggstiltak i § 5 første ledd, jf. annet ledd. I en slik situasjon kan vi ikke se at formålsangivelsen i § 1 gir vesentlige bidrag til å løse spørsmålet.

6. FORVALTNINGENS PRAKTISERING AV LOVEN

Etter markaloven § 16 er Fylkesmannen i Oslo og Akershus klageinstans for kommunens vedtak etter loven. Hensynet til enhetlig forvaltning av Marka er tillagt betydelig vekt ved utforming av loven. Et sentralt virkemiddel har nettopp vært å gjøre én fylkesmann til klageinstans, selv om Marka dekker over kommuner som i utgangspunktet sogner til flere fylkesmannsembeter.

Etter det vi har skjønnet, har Fylkesmannen i Oslo og Akershus ved behandling av klagesaker bygd på at kravet om søknad og tillatelse etter markaloven § 14 gjelder også for landbrukstiltak. Det gjelder for eksempel i saken om Dammdyrdalsveien (landbruksvei) og saken om Grønlandsveien (landbruksvei).

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har vist til at dette har vært Klima- og miljødepartementet (tidligere Miljøverndepartementet) sitt standpunkt. Det er vist til brev 21. desember 2010 fra Miljøverndepartementet (Markaloven og Landbruk Pluss). Det heter i brevet:

«Bygge- og anleggsforbudet i markaloven § 5 gjelder ikke for tiltak i landbruket. Departementet gjør imidlertid oppmerksom på at bygge- og anleggstiltak i landbruksvirksomhet som inngår i vedtatt arealdel av kommuneplan eller reguleringsplan i samsvar med markaloven, likevel må ha tillatelse etter markaloven § 14 før de kan gjennomføres, selv om tiltaket faller innenfor landbruksbegrepet. Søknadsbehandlingen skal være forenklet, begrenset til å kontrollere at tiltaket er i samsvar med de vilkår som framgår av § 7, jf. § 14 annet ledd, det vil si om det er et landbrukstiltak, at det er i samsvar med planen og at det lar seg forene med lovens formål. (jf. også Innst. O. nr. 58 (2008-2009) side 20). Søknad etter § 14 kommer i disse tilfellene i stedet for tillatelse etter plan- og bygningsloven. Øvrige krav i forbindelse med en byggetillatelse må imidlertid følge plan- og bygningslovens bestemmelser.»

Selv om en ikke skulle kunne tale om en fast og konsistent forvaltningspraksis, kan det etter vårt syn neppe være uten betydning at disse sentrale myndighetsorganene etter markaloven har inntatt et klart standpunkt til forståelsen av markaloven på dette punktet. Vi viser i denne sammenheng til Høyesteretts dom HR-2016-2017-A avsnitt 50.

Vi nevner for fullstendighetens skyld at det etter § 5 annet ledd ikke bare er landbrukstiltak som er unntatt fra forbudet mot bygge- og anleggstiltak, men også

- «tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven § 1-3 annet ledd», dvs. «anlegg for overføring eller omforming av elektrisk energi som nevnt i energiloven § 3-1 tredje ledd» og
- «tiltak ... som inngår i vedtak etter plan- og bygningsloven § 6-4 tredje ledd», dvs. «kraftproduksjonsanlegg etter energiloven, vannressursloven eller vassdragsreguleringsloven».

For avgjørelsen av landbrukstiltakenes status kunne det være av interesse å undersøke hvorvidt disse to gruppene av tiltak er ansett å være underlagt krav om søknad og tillatelse etter markaloven § 14. Etter det vi har fått opplyst i møtet 15. desember 2016, er spørsmålet så langt ikke kommet på spissen ved myndighetenes behandling av søknader e.l. Vi går derfor ikke nærmere inn på spørsmålet.

7. BETYDNINGEN AV MARKALOVEN § 7 FØRSTE LEDD NR. 1

Markaloven § 7 første ledd nr. 1 lyder:

«§ 7 *Unntak for tiltak i kommunale eller statlige planer*

Uten hensyn til §§ 4 og 5 kan kommunale planer åpne for følgende tiltak i Marka:

1. tiltak i landbruk, herunder bygninger og terrenginngrep»

Om betydningen av § 7 heter det i Ot.prp. nr. 23 (2008–2009) s. 41:

«For tiltak som avklares gjennom plan som nevnt i første ledd punkt 1-4 anses planen å innebære unntak fra markalovens byggeforbud. Det aktuelle tiltaket vil imidlertid kreve søknad og tillatelse fra kommunen før det iverksettes. I tillegg gjelder også reglene om byggesaksbehandling i plan- og bygningslovens bygningsdel, og eventuelle regler i andre lover.»

Bestemmelsen synes tydelig å forutsette at landbrukstiltak som utgangspunkt regnes som «tiltak omfattet av loven». Dersom landbrukstiltak ikke er omfattet av loven, vil § 7 første ledd nr. 1 miste sin selvstendige betydning.

§ 7 første ledd nr. 1 ble foreslått av departementet i Ot.prp. nr. 23 (2008-2009), som en modifikasjon i det generelle forbudet mot bygge- og anleggstiltak i Marka, som også omfattet landbrukstiltak. Energi- og miljøkomiteen gikk som nevnt inn for å gjøre unntak fra hovedregelen om bygge- og anleggsforbud, nettopp for landbrukstiltak, jf. Innst. O. nr. 58 (2008–2009). Bestemmelsen fremstår som overflødig enten en bygger på at landbrukstiltak bare er unntatt fra lovens bygge- og anleggsforbud eller en bygger på at landbrukstiltak helt faller utenfor lovens område. Dette kan tyde på at komiteen overså bestemmelsen. På denne bakgrunn bør en være forsiktig med å trekke slutninger fra eksistensen av § 7 første ledd nr. 1 med sikte på spørsmålet om hvorvidt landbrukstiltak er «omfattet av loven», jf. § 14.

8. INNST. O. NR. 58 (2008–2009) OG DEBATTEN I STORTINGET

Vi vil i det følgende gå noe nærmere inn på enkelte utsagn i lovens forarbeider.

Som bakgrunn nevner vi først at Miljøverndepartementets høringsnotat 25. juni 2007 må forstås slik at landbrukstiltak ikke bare var unntatt fra forbudet mot bygge- og anleggstiltak i markaloven, men også at slike tiltak skulle kunne iverksettes uten søknad og alminnelig tillatelse etter markaloven. Vi viser til at det ikke fremgikk av lovutkastets ordlyd at slike tiltak krevde søknad og alminnelig tillatelse etter markaloven, sml. ordlyden i lovutkastet §§ 3, 9 tredje og fjerde ledd, 11 og 15. Lovutkastet nevnte i § 10 første ledd bare søknader om dispensasjon for tiltak som var forbudt etter §§ 4, 7 og 9 og søknader om alminnelig tillatelse for tiltak etter §§ 5 og 6.

I Ot.prp. nr. 23 (2008-2009) har vi ikke funnet noen uttalelser av særlig interesse for tolkningsspørsmålet. Det har sammenheng med at landbrukstiltak var omfattet av forbudet mot bygge- og anleggstiltak i proposisjonen.

Som nevnt var det Energi- og miljøkomiteen som gikk inn for å endre departementets forslag ved å gjøre et nytt unntak fra den foreslåtte hovedregelen om forbud mot bygge- og anleggstiltak. Vi finner grunn til å gå noe nærmere inn på komiteens premisser i den forbindelse, jf. Innst. O. nr. 58 (2008–2009) side 11–12 (alle unntatt representantene fra Frp/H):

«Videre vil flertallet fremme følgende forslag:

«§ 5 Forbud mot bygge- og anleggstiltak, annet ledd skal lyde:

Forbudet i første ledd omfatter ikke landbrukstiltak og tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven § 1-3 annet ledd eller som inngår i vedtak etter § 6-4 tredje ledd i samme lov.»

Flertallet ønsker ikke at bygge- og anleggsforbudet i § 5 skal gjelde for bygge- og anleggstiltak i landbruket. Flertallet vil imidlertid understreke følgende: I henhold til plan- og bygningsloven § 1-9 siste ledd er departementet klageinstans for enkeltvedtak etter plan- og bygningsloven. Dette er en videreføring av klageordningen i plan- og bygningsloven av 1985. Kommunal- og regionaldepartementet og Miljøverndepartementet har delegert sin klagemyndighet i henholdsvis byggesaker og plansaker til fylkesmannen i de respektive fylkene gjennom delegasjonsrundskriv.

For å oppnå en helhetlig forvaltning av Marka er det etter flertallets mening, nødvendig at Fylkesmannen i Oslo og Akershus skal behandle alle klagesaker innenfor markalovens virkeområde. Det forutsettes derfor at Kommunal- og regionaldepartementet og Miljøverndepartementet gjennom delegasjonsrundskriv delegerer klagemyndigheten etter plan- og bygningsloven § 1-9 siste ledd til Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Dermed samles klagebehandlingen i saker om landbrukstiltak etter plan- og bygningsloven for alle berørte fylker hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus, på samme måte som dette tidligere er forutsatt for skogbrukssaker og saker etter markaforskriften.

Flertallet forutsetter videre at Landbruks- og matdepartementet gjennomfører de nødvendige endringer i landbruksvegforskriften, slik at klagemyndigheten for saker etter landbruksvegforskriften også overføres til Fylkesmannen i Oslo og Akershus.»

Både den foreslåtte lovteksten og premissene gjør det klart at komiteen ønsket å unnta landbrukstiltakene fra bygge- og anleggsforbudet. Det er mer uklart om komiteen også mente at landbrukstiltakene skulle falle helt utenfor markaloven.

Det kan være noe uklart hva som er komitéflertallets budskap her. Henvisningene til den saksbehandlingen som skal skje etter plan- og bygningsloven og annet regelverk *utenfor* markaloven, samt ønskeligheten av å gjøre Fylkesmannen i Oslo og Akershus til sentral (eneste) klageinstans, kan hevdes å bygge på en forutsetning om at landbrukstiltakene ikke skal være omfattet av markaloven. En slik forståelse kan gi mening særlig dersom:

- en forstår henvisning til markalovens «virkeområde» som en henvisning til lovens *geografiske* virkeområde (jf. § 2 i loven)
- en ser påpekningen av at det er «nødvendig» å delegere myndighet i klagesaker etter *plan- og bygningsloven* til Fylkesmannen i Oslo og Akershus som utslag av at markaloven ikke kan sikre en «helhetlig forvaltning av Marka» (underforstått at landbrukstiltakene faller utenfor markaloven).

På den annen side er uttalelsene også fullt forenlige med at saker om bygge- og anleggstiltak innenfor landbruket skal anses for å være «omfattet av loven», jf. § 14. Kort sagt: Komiteens taushet om markalovens anvendelse på landbrukstiltak gir ikke sikkert grunnlag for å si at disse faller utenfor, noe som ville innebære et unntak fra lovens utgangspunkt.

Etter vårt syn gir ikke komiteens utsagn så tydelige holdepunkter for at meningen var å unnta landbrukstiltakene helt fra loven at en kan bygge på dem i den retningen.

Det er ellers gjennomgående i komitéinnstillingen at komiteen (og ulike fraksjoner i komiteen) taler om å gjøre unntak fra «bygge- og anleggsforbudet», og ikke noe mer. Konkrete holdepunkter for at en på landbruksområdet mente helt å unnta fra loven

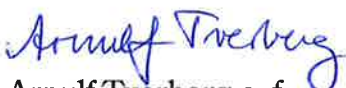
bygge- og anleggstiltak, slik disse tiltakene er definert i markaloven, har vi ikke funnet i komitéinnstillingen.

Det finnes enkelte uttalelser fra debatten i Stortinget som kan tas til inntekt for at landbrukstiltakene var ment å falle helt utenfor markaloven. Disse enkeltstående utsagnene er uklare og for lite å bygge på som grunnlag for å si at landbrukstiltak ikke er «omfattet av loven», jf. markaloven § 14. Det gjelder også om en ser de i sammenheng med de uklare uttalelsene fra Energi- og miljøkomiteen.

9. SAMMENFATNING OG KONKLUSJON

Markaloven selv, slik den er bygd opp, må sies å bygge på at landbrukstiltak må regnes som «tiltak omfattet av loven», og at de dermed er underlagt krav om søknad og tillatelse etter § 14. Det er visse holdepunkter fra stortingsbehandlingen for at lovgiver mente at landbrukstiltak skulle falle helt utenfor markaloven. Disse holdepunktene er imidlertid ikke entydige, og gir etter vårt syn et for spinkelt grunnlag for å konkludere med at landbrukstiltak faller utenfor det som regnes som «tiltak omfattet av loven», jf. markaloven § 14. Dette inkluderer også saker om landbruksveier. Vår konklusjon er at landbrukstiltak er omfattet av markaloven.

Med vennlig hilsen

Arnulf Tverberg e. f.
avdelingsdirektør

Mari Sund Morken
rådgiver

Kopi: Landbruks- og matdepartementet

